

KULTURA ŁOWIECKA NA ZIEMI OSTROWSKIEJ

Rocznik Ostrowski 2025, nr 11, Ostrów Mazowiecka 2025, s. 297-304

www.ludziezpasja.org

Michał Modrzewski

Edukacja jako jeden z głównych filarów Festiwalu Kultury Łowieckiej w Ostrowi Mazowieckiej

Festiwal Kultury Łowieckiej (dalej FKŁ) w Ostrowi Mazowieckiej zainicjowany został w 2023 roku w wyniku porozumienia władz Miasta Ostrów Mazowiecka z wywodzącą się z podostrowskiego Stoku Fundacją Venator Polska oraz środowiskiem Klubu Kolekcjonera i Kultury Łowieckiej. Inicjatorom wydarzenia od początku przyświecała idea ukazania prawdy o niezwykle ważnej roli szeroko rozumianego łowiectwa, nie tylko w sferze samej kultury, ale również związanej z nią nierozzerwalnie edukacji. Wizja przedsięwzięcia angażującego w możliwie jak najszerszym zakresie lokalną społeczność (nie tylko myśliwych), opartego o lokalne instytucje miejskie, jak Biblioteka Publiczna czy Dom Kultury oraz wychodzącego naprzeciw współpracy z zewnętrznymi organizacjami i kierującego swój przekaz również do najmłodszych została szybko doceniona. Dzięki staraniom Fundacji Venator poszerzono grono współorganizatorów i partnerów przedsięwzięcia o tak prestiżowe instytucje jak Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa Oddział Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu, czy stanowiący część Podlaskiego Muzeum Kultury Ludowej Ośrodek Edukacji Ekologicznej „Sokolarnia”. Włączenie się w przedsięwzięcie placówek o ogólnopolskiej rozpoznawalności ułatwiło szybkie zbudowanie marki Festiwalu i wpisanie go na mapę wydarzeń o znaczeniu ponadregionalnym a w konsekwencji promocję głównego organizatora, Miasta Ostrów Mazowiecka, jako kulturotwórczego ośrodka, inicjującego poważne wydarzenia i przyciągającego do współpracy ważne dla kultury polskiej instytucje.

„Poznaję Tradycję”

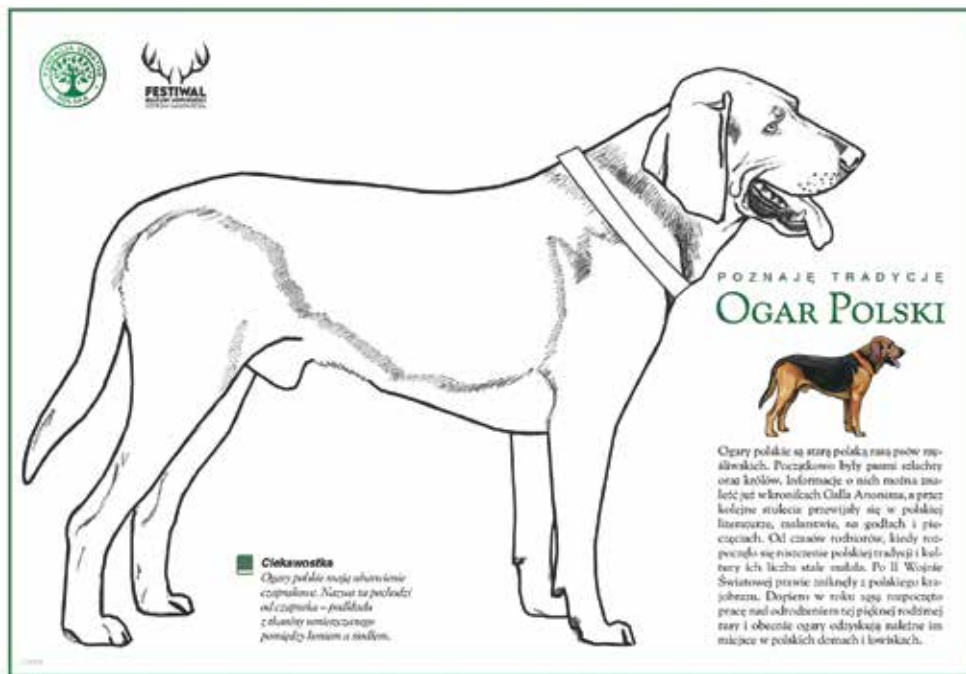
Do zrozumienia znaczenia kultury łowieckiej zarówno dla przyrody jak i kształtowania się naszego społeczeństwa niezbędne jest posiadanie choćby podstawowej wiedzy, wiedzy zarówno przyrodniczej, jak i tej o polskiej historii i tradycji. Niestety o powszechnych brakach w edukacji m.in. w tych właśnie obszarach mówi się już od dawna. Dlatego też organizatorzy od początku założyli, że Festiwal oprócz swojej części konferencyjno-piknikowej będzie kładł istot-

ny nacisk właśnie na edukację i stworzy rzetelną ofertę skierowaną do najmłodszych. Ofertę, która nie ograniczy się do stoiska na pikniku (jak to często bywa), ale która wyjdzie naprzeciw dzieciom i młodzieży i pozwoli na aktywny udział w okołofestiwalowych przedsięwzięciach jak najszerszemu gronu. W wyniku porozumienia organizatorów, odpowiedzialność m.in. za ten obszar wzięła na siebie Fundacja Venator.

Polska kynologia łowiecka oraz sokolnictwo

Na obu tych dziedzinach, niezwykle barwnych i mających w Polsce bardzo głęboką tradycję w dużej mierze oparty został I FKŁ. Znakomite prelekcje wybitnych ekspertów w swoich dziedzinach, Gabrieli Łakomik-Kaszuby oraz Janusza Sielickiego wzbogacone zostały uczestnictwem zarówno ptaków łowczych, jak i naszych rodzimych psów myśliwskich, z ogarami polskimi na czele. Jednocześnie prezentowana w Starej Elektrowni wystawa wzbogacona została o ekspozycję prezentującą sprzęt i wyposażenie gończarzy i sokolników oraz towarzyszące im postacie sokoła i wszystkich polujących dzisiaj polskich psów myśliwskich. Całość wzbudziła ogromne zainteresowanie i pokazała, że myślistwo ptasze i kynologia łowiecka to nie tylko „starożytne ryciny”, ale wciąż żywa tradycja, mająca ogromne znaczenie dla naszej kultury.

Ten właśnie obszar postanowiła pogłębić edukacyjnie Fundacja Venator.

Ryc. 1. Wzór kolorowanek i kart edukacyjnych. Fot. archiwum Fundacji Venator

„Poznaję Tradycję” to pierwszy z autorskich projektów edukacyjnych Fundacji. Opiera się na uwielbianych przez dzieci kolorowanek. Tym razem jednak specjalnie przygotowanych, bardzo realistycznych rysunkach, opatrzonych przystępnym komentarzem przybliżającym

historię i kontekst kulturowy zarówno ptaków łowczych jak i psów myśliwskich. Projekt wraz z Fundacją współtworzyli festiwalowi prelegenci, Gabriela Łakomik-Kaszuba i Janusz Sielicki, co gwarantuje jego wysoki poziom merytoryczny. Przez ostatnie kilka lat zdobył on ogromną popularność w całej Polsce a jego partnerami zostały takie instytucje jak m.in. Związek Kynologiczny w Polsce, Polski Związek Łowiecki, Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa czy Gniazdo Sokolników PZŁ. Do dzisiaj jego łączny nakład przekazany dzieciom sięgnął już kilkuset tysięcy egzemplarzy, ale jego korzenie to właśnie Festiwal Kultury Łowieckiej w Ostrowi Mazowieckiej.

Założeniem festiwalowej edukacji było wyprodukowanie i dostarczenie edukacyjnych kolorowanek wszystkim dzieciom młodszych klas w ostrowskich szkołach i przedszkolach, wraz z krótką instrukcją jak nauczyciele i opiekunowie mogą na ich podstawie przeprowadzić wartościowe i atrakcyjne zajęcia. Była to forma zaproszenia i jednocześnie wyposażenia placówek w merytoryczne materiały edukacyjne. Pomysł został przyjęty z ogromnym entuzjazmem (co zadecydowało o dalszym rozwoju projektu) i pozwolił na przekazanie podstawowej wiedzy nie tylko dzieciom, ale również ich opiekunom i nauczycielom. Łącznie do ostrowskich szkół i przedszkoli trafiło wtedy ponad 2 tysiące kolorowanek. A to był dopiero początek.

„Poznaję Polską Przyrodę”

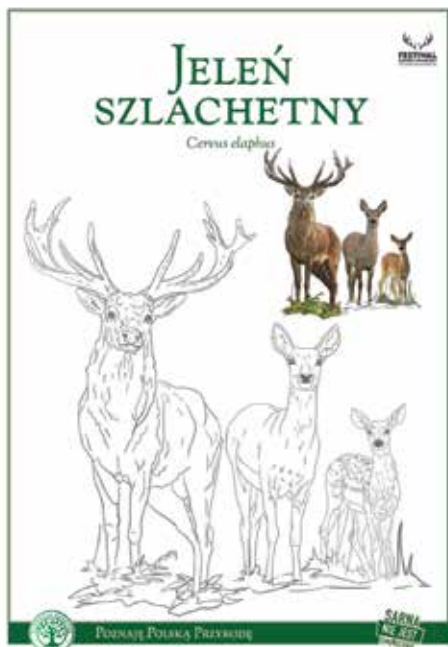
Lekko żartobliwie można przyjąć, że po I FKŁ ostrowskie dzieci swoim poziomem wiedzy o kynologii i sokolnictwie przegoniły nie tylko swoich rówieśników z całej Polski, ale często i dorosłych. Sukces festiwalowej edukacji, wsparty doświadczeniem Fundacji zdobytym podczas osobistych kontaktów ze szkołami i sugestiami pedagogów, żeby w przyszłości, w podobny sposób wesprzeć niezwykle kulejącą w Polsce edukację przyrodniczą zaowocował decyzją o dalszym rozwoju projektu. I w ten sposób zrodził się pomysł na projekt „Poznaję Polską Przyrodę”, który miał prezentować dzikie zwierzęta i który w przyszłości miał stać się edukacyjną wizytówką Festiwalu, która zdobyła ogólnopolskie uznanie.

Pierwsze rozmowy o nowej odsłonie projektu odbyły się już podczas I FKŁ. Aby utrzymać wysoki poziom merytoryczny o wsparcie naukowe Fundacja poprosiła goszczących wówczas w Ostrowi prof. Dariusza Gwiazdowicza z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz dr Piotra Kowala ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Obaj Panowie, widząc nowatorskie podejście i wymierne efekty pracy z dziećmi wyrazili gotowość wsparcia. Prace ruszyły wkrótce po zakończeniu Festiwalu i podczas przygotowywania wstępnych koncepcji postanowiono rozbudować część merytoryczną tak, aby w dalszym ciągu jej forma była przystępna, ale żeby jednocześnie móc dotrzeć również do starszych dzieci. Początkowo wydawało się to wręcz niemożliwe, jednak ostatecznie się udało, choć opracowanie kilkudziesięciu, wytypowanych gatunków, zarówno graficznie jak i merytorycznie zajęło blisko dwa lata. Jednak już podczas II Festiwalu pojawiły się pierwsze projekty i zapowiedzi, które wzbudziły na tyle duże zainteresowanie partnerów i patronów medialnych Festiwalu, w tym przedstawicieli Polskiego Związku Łowieckiego i redakcji Łowca Polskiego, że zaowocowało

ono zaproszeniem Fundacji i prezentacją projektu na posiedzeniu Komisji Edukacji Naczelnej Rady Łowieckiej, które odbyło się w dniu 25 listopada 2024 r. W tym samym dniu Komisja Uchwałą nr 2/2024 przedłożyła Naczelnej Radzie Łowieckiej rekomendację, wskazując projekt *Poznaję Polską Przyrodę* jako wzorcowy przykład edukacji przyrodniczo-łowieckiej, zaś w słowie wstępnym do grudniowego numeru *Łowca Polskiego*, Redaktor Naczelny – Bartosz Marzec, przywołał go jako Polską odpowiedź na edukacyjne działania Brytyjskiego Stowarzyszenia Strzelectwa i Ochrony Przyrody (BASC). Ostatecznie, w dniu 25 stycznia 2025 roku Naczelna Rada Łowiecka, Uchwałą 285/2025 przyjęła rekomendację, pieczętując w ten sposób ogólnopolski sukces naszej, festiwalowej edukacji.

„Sarna Nie Jest Żoną Jelenia”, czyli największy w Polsce projekt edukacyjny podczas III Festiwalu Kultury Łowieckiej w Ostrowi Mazowieckiej

Doceniając dotychczasowe osiągnięcia festiwalowych projektów edukacyjnych w jego trzecią edycję włączyło się szereg instytucji. Oprócz Fundacji Venator w skład edukacyjnego zespołu organizacyjnego weszli przedstawiciele Komisji Edukacji Naczelnej Rady Łowieckiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej. Jednocześnie, oprócz głównego organizatora, Miasta Ostrow Mazowiecka istotnego wsparcia udzieliły ze strony samorządowej Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Powiat Ostrowski i Miasto Brok oraz Nadleśnictwa Ostrow Mazowiecka, Łochów i Wyszaków wraz z Polskim Związkiem Łowieckim. Nieocenionego wsparcia udzielili również mieszkańcy Ostrowi, myśliwi z różnych kół łowieckich. Bez nich tak poważne przedsięwzięcie nie mogłoby się odbyć. Korzystając z okazji chciałbym jeszcze raz wszystkim podziękować.

Ryc. 2-3. Wzór kolorowanek i kart edukacyjnych. Fot. archiwum Fundacji Venator

Ryc. 4. Dystrybucja materiałów edukacyjnych do szkół. Od lewej: Elżbieta Mariańska – Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 3 w Ostrowi Mazowieckiej, Jolanta Zadroga – Zastępca Burmistrza Miasta Ostrow Mazowiecka, Michał Modrzewski – Prezes Fundacji Venator, Monika Gniazdowska – Wicedyrektor Szkoły Podstawowej Nr 3 w Ostrowi Mazowieckiej.

Fot. archiwum Fundacji Venator

Ryc. 5. Dystrybucja materiałów edukacyjnych do szkół. Od lewej: Michał Modrzewski – Prezes Fundacji Venator, Bożena Wiesława Zaręba – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Starym Lubotyniu, Jerzy Bauer – Starosta Ostrowski. Fot. archiwum Fundacji Venator

Ambitne założenia projektu polegały na wyprodukowaniu i dostarczeniu do wszystkich szkół podstawowych powiatu ostrowskiego oraz kilku w sąsiadujących powiatów kart edukacyjnych z wizerunkami i opisami jelenia, sarny, wilka i bażanta. Łącznie do 40 szkół podstawowych trafiło ok. 35 tysięcy kart edukacyjnych, w kompletach przeznaczonych dla ponad 8000 uczniów i pedagogów a niezwykle kreatywne zajęcia z ich wykorzystaniem rozpoczęły się jeszcze przed samym Festiwałem, co wiele szkół prezentowało w swoich mediach społecznościowych.

Ryc. 6. Realizacja zajęć projektu „Sarna Nie Jest Żoną Jelenia” w Szkole Podstawowej im. M. Konopnickiej w Starym Zakrzewie w ramach III FKŁ w Ostrowi Mazowieckiej.
Fot. archiwum SP w Starym Zakrzewie

Rzetelna wiedza, przystępnie podana językiem łowieckim, wraz z prawdziwymi obrazami zwierząt wzbudzała czasem wręcz zaskakujący entuzjazm zarówno pośród uczniów jak i ich nauczycieli. Kolejne kilka tysięcy trafiło na stoiska edukacyjne i przekazane zostało partnerom wydarzenia. Zwieńczeniem tej części projektu były konkursy, w tym tytułowy #SarnaNieJe-
stŻonąJelenia, poprowadzone przy udziale Prezesów Naczelnej Rady Łowieckiej i Fundacji Venator oraz Przewodniczącego Komisji Edukacji NRL.

Oprócz kart w ramach projektu przygotowane zostały również zewnętrzne tablice edukacyjne, wykorzystujące zdjęcia zwierząt autorstwa wybitnego fotografa przyrody Rafała Łapińskiego, opatrzone merytorycznymi opisami stanęły w kilku miejscach w Ostrowi Mazowieckiej a następnie w Broku i Łochowie, pozwalając mieszkańcom i gościom tych miejscowości na przybliżeńie świata polskiej fauny.

Ryc. 7. Inauguracja tablic edukacyjnych w ramach III FKŁ. Od lewej: Jerzy Bauer – Starosta Ostrowski, Michał Modrzewski – Prezes Fundacji Venator, Marcin Możdżonek – Prezes NRŁ, Hubert Betlejewski – Burmistrz Miasta Ostrow Mazowiecka oraz Rafał Czarnecki – Dyrektor Wydziału Organizacji, Bezpieczeństwa i Promocji Miasta Ostrow Mazowiecka.

Fot. archiwum Urzędu Miasta w Ostrowi Mazowieckiej

Ryc. 8. Spotkanie z uczniami i pedagogami w Szkole Podstawowej nr 2 w Ostrowi Mazowieckiej z udziałem: Marcin Możdżonek – Prezes Naczelnej Rady Łowieckiej, Hubert Betlejewski – Burmistrz Ostrowi Mazowieckiej, Jerzy Bauer – Starosta Ostrowski, Rafał Czarnecki – Dyrektor Wydziału Organizacji, Bezpieczeństwa i Promocji Miasta Ostrow Mazowiecka oraz Michał Modrzewski – Prezes Fundacji Venator.

Fot. archiwum Urzędu Miasta w Ostrowi Mazowieckiej

Podsumowując, cały projekt edukacyjny III Festiwalu Kultury Łowieckiej w Ostrowi Mazowieckiej zaangażował i zainteresował wiele samorządów i różnych instytucji oraz osiągnął wyjątkowo dużą skalę. I być może dlatego, że pierwszy raz do udziału w tego typu Festiwalu skutecznie udało się zaprosić tak wielu uczniów wraz z ich nauczycielami i niejednokrotnie rodzicami to jako pomysłodawcy projektu zostaliśmy zaproszeni na 28 Konferencję „Współczesne Zagadnienia Edukacji Leśnej Społeczeństwa”, która odbyła się w dniach 3-4 grudnia 2025 roku pod Patronatem Honorowym JM Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie, gdzie z ogromną satysfakcją zaprezentowaliśmy dorobek Fundacji i naszego, ostrowskiego Festiwalu.

Ryc. 9. Prezentacja projektu "Poznaję Polską Przyrodę" przez dr inż. Piotra Kowala oraz Michała Modrzewskiego, podczas 28 Konferencji WZELS "Jeszcze w zielone gramy – rola edukacji przyrodniczo-leśnej w kształtowaniu postaw nowych pokoleń". Fot. Natalia Piasek